

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA CIĄGADLAK p. POLSCE

(Skarga nr 45288/99)

WYROK

STRASBURG

1 lipca 2003 r.

Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej przed jego opublikowaniem w ostatecznej wersji.

W sprawie Ciągadlak p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja) zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

Pan Nicolas BRATZA, *Przewodniczący*,

Pan M. PELLONPÄÄ,

Pani V. STRÁŽNICKÁ,

Pan R. MARUSTE,

Pan S. PAVLOVSKI,

Pan L. GARLICKI,

Pan J. BORRERO BORRERO, *sędziowie*,

oraz Pana M. O'BOYLE, *Kancierz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 10 czerwca 2003 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 45288/99) wniesionej w dniu 4 maja 1998 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiej Komisji Praw Człowieka („Komisja”) na podstawie dawnego artykułu 25 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, Jana Ciągadlaka („skarżący”).

2. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego Pełnomocnika, Pana Krzysztofa Drzewickiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarga została przekazana Trybunałowi w dniu 1 listopada 1998 r., kiedy to wszedł w życie Protokół nr 11 do Konwencji (artykuł 5 § 2 Protokołu nr 11).

4. Dnia 4 grudnia 2001 r. Czwarta Sekcja podjęła decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji, zadecydowała, że meritum skargi zostanie rozpatrzone równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi.

FAKTY

5. Skarżący urodził się w 1929 r. i mieszka w Warszawie.

6. Dnia 2 kwietnia 1992 r. skarżący wystąpił do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie o unieważnienie wyroku wydanego w 1947 r. w prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu karnym, twierdząc, że postępowanie to miało charakter polityczny. Domagał się także odszkodowania.

7. Dnia 10 lutego 1993 r. sąd unieważnił wyrok. Orzeczenie to nie dotyczyło jednakże odszkodowania.

8. Dnia 19 lutego 1993 r. skarżący złożył wniosek o odszkodowanie.
9. Następnie, złożył kilka bezskutecznych skarg na bezczynność sądu.
10. W listach z dnia 15 grudnia 1993 r. oraz z dnia 29 czerwca 1994 r. w odpowiedzi na skargi skarżącego, sędzia Sądu Wojewódzkiego poinformowała go, że opóźnienia w rozpatrywaniu wniosków odszkodowawczych spowodowane były dużą ilością takich samych spraw wniesionych do sądu oraz brakiem sędziów.
11. Dnia 22 lutego 1995 r. sąd przeprowadził rozprawę. Prokurator złożył wniosek o zawieszenie postępowania twierdząc, że wyrok Sądu Wojewódzkiego z 10 lutego 1993 r. był w części nieważny i wymagał uzupełnienia. W konsekwencji, sąd zawiesił postępowanie.
12. Rozprawa wyznaczona na dzień 22 marca 1995 r. została odroczona na wniosek skarżącego.
13. Dnia 4 kwietnia 1995 r. Sąd Wojewódzki zwrócił się do Urzędu Ochrony Państwa o przedłożenie pewnych dokumentów. Dokumenty zostały przedłożone do sądu dnia 27 marca 1996 r.
14. Postępowanie zostało podjęte dnia 4 lipca 1996 r.
15. Sąd odroczył rozprawę wyznaczoną na dzień 23 stycznia 1997 r., ponieważ nie zostało zakończone postępowanie dotyczące unieważnienia wyroku karnego, który zapadł w stosunku do skarżącego w 1947 r.
16. Dnia 19 czerwca 2000 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie wydał wyrok. Przyznał on skarżącemu 7.500 zł odszkodowania. Skarżący nie złożył apelacji od tego wyroku.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

17. Skarżący skarżył się w oparciu o artykuły 3, 4, 5 i 13 Konwencji, że postępowanie w jego sprawie przekroczyło rozsądny czas. Nie podniósł jednak żadnych sprecyzowanych zarzutów odnoszących się do przytoczonych przez niego artykułów. Jednakże, skarżący wyraźnie wskazał na wymóg „rozsądnego czasu”. Z tego względu Trybunał rozpatrzy skargę na podstawie artykułu 6 § 1 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ..., każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd...”

18. Rząd zakwestionował argumenty skarżącego.

A. Dopuszczalność

19. Trybunał zauważa, że skarga nie jest oczywiście nieuzasadniona w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Następnie stwierdza, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Trybunał uznają ją więc za dopuszczalną.

B. Meritum sprawy

1. Stanowisko Rządu

20. Rząd był zdania, że sprawa skarżącego była skomplikowana. Twierdził, że rozpatrywanie sprawy było całkowicie zależne od wyniku postępowania dotyczącego unieważnienia skazania skarżącego. Rząd wskazywał też, że sprawa dotyczyła wydarzeń, które miały miejsce ponad pięćdziesiąt lat temu, a sąd musiał zarządzić przedłożenie dokumentów przez Urząd Ochrony Państwa.

21. Rząd był zdania, że skarżący swoim zachowaniem nie przyczynił się do przedłużenia postępowania.

22. Rząd stwierdził, że władze publiczne były częściowo odpowiedzialne za opóźnienie. Wskazał, że do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie złożonych zostało wiele wniosków dotyczących tej samej kwestii co sprawa skarżącego. Przyznał, że choć nie jest to okoliczność zwalniająca Rząd z obowiązku zapewnienia odpowiedniej szybkości postępowania, powinna być jednak wzięta pod uwagę. Rząd zwrócił uwagę na dane statystyczne, zgodnie z którymi zaległości w rozpatrywaniu spraw dotyczących odszkodowań za niesłuszne skazanie zostały już opanowane i sytuacja została skutecznie naprawiona. Opierając się na wyroku w sprawie *Trickovic p. Słowenii* (nr 39914/98, z dnia 12 czerwca 2001 r.), Rząd przypomniał, że Państwo Strona jest zwolnione z ponoszenia odpowiedzialności za przejściowe zaległości w rozpatrywaniu spraw, jeżeli z wymaganą szybkością podjęło odpowiednie środki zaradcze.

23. Rząd zauważył, że Sąd Wojewódzki starał się przyspieszyć przedłożenie dokumentów przez Urząd Ochrony Państwa.

24. Rząd był zdania, że przy rozpatrywaniu sprawy skarżącego nie była wymagana szczególna staranność, ponieważ poprzez unieważnienie wyroku skarżący otrzymał moralną satysfakcję, a dalsze postępowanie odnosiło się do zaspokojenia jego roszczeń materialnych.

25. Rząd twierdził, że postępowanie rozpoczęło się dnia 19 lutego 1993r. a zakończyło się dnia 19 czerwca 2000 r.

2. Stanowisko skarżącego

26. Skarżący twierdził, że postępowanie rozpoczęło się dnia 2 kwietnia 1992 r., a zakończyło się dnia 19 czerwca 2000 r. Nie zgodził się z twierdzeniem Rządu, że sprawa była skomplikowana.

3. Ocena Trybunału

27. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się dopiero dnia 1 maja 1993 r., kiedy stała się skuteczna deklaracja Polski uznająca prawo do składania skarg indywidualnych. Jednakże, oceniając rozsądnosc czasu jaki upłynął po tej dacie, należy wziąć pod uwagę, stan postępowania, jaki osiągnęło ono w tej dacie (patrz, m.in. wyrok *Humen p. Polsce* [GC], nr 26614/95, § 59, z dnia 15 października 1999 r., niepublikowany).

Trybunał zauważa, że stanowiska stron względem momentu rozpoczęcia się postępowania różnią się od siebie. Zauważa, że skarżący traktował dwa postępowania, jedno odnoszące się do unieważnienia wydanego w stosunku do niego wyroku i drugie dotyczące odszkodowania, jako jedno. Rząd twierdził, że dla niniejszej skargi znaczenie ma jedynie to drugie postępowanie. Bez rozstrzygania kwestii, czy to pierwsze postępowanie stanowiło część postępowania dotyczącego odszkodowania, Trybunał zauważa, że w każdym bądź razie, nie zachodzi duża różnica pomiędzy tymi dwoma spornymi datami i obie nie polegają jurysdykcji *ratione temporis* Trybunału. Trybunał powstrzyma się więc od podjęcia decyzji, w której z tych dwóch spornych dat postępowanie rozpoczęło się.

Strony zgodziły się, że okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się dnia 19 czerwca 2000 r. Okres ten trwał więc w zakresie jurysdykcji *ratione temporis* Trybunału siedem lat, jeden miesiąc i dziewiętnaście dni.

28. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w jego orzecznictwie, w szczególności stopnia skomplikowania sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in. wyrok *Frydlender p. Francji* [GC], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

29. Trybunał uważa, że sprawa nie była szczególnie trudna do rozstrzygnięcia (porównaj wyrok *Hałka i Inni p. Polsce*, nr 71891/01, § 34, z dnia 2 lipca 2002 r., niepublikowany).

30. Trybunał przychylił się do twierdzenia Rządu, że skarżący nie przyczynił się do przedłużenia postępowania.

31. Trybunał nie uważa za przekonujące twierdzenia Rządu, że władze zastosowały skuteczne środki aby zaradzić napływowi wniosków o odszkodowania podobnych do roszczenia skarżącego (patrz wyroki *Kurzac p. Polsce*, nr 31382/96, § 34, z dnia 22 lutego 2001 r., niepublikowany oraz *Hałka i Inni*, cytowany powyżej, § 37). Trybunał wskazuje, że pomimo zastosowania tych środków, roszczenie skarżącego było rozpatrywane przez

ponad siedem lat. W tych okolicznościach Trybunał nie może zaakceptować opinii Rządu, że postępowanie zmierzające do polepszenia sytuacji podjęte przez władze, może zwolnić je od ponoszenia odpowiedzialności za opóźnienie w rozpatrywaniu sprawy skarżącego.

32. Trybunał zauważa, że w czasie trwania postępowania Sąd Wojewódzki przeprowadził jedną rozprawę co do meritum sprawy, a na drugiej wydał wyrok. Z wyjątkiem tych dwóch rozpraw praktycznie nie zostały podjęte żadne inne czynności.

33. Mając na uwadze specyficzny charakter roszczenia skarżącego i fakt, że mógł zgłosić je dopiero po czterdziestu latach od skazania, Trybunał nie zgadza się z opinią Rządu, że to, czego domagał się skarżący miało jedynie charakter materialny (patrz wyrok *Hałka i Inni*, cytowany powyżej, § 37).

34. Powyższe rozważania są wystarczające, by umożliwić Trybunałowi stwierdzenie, że sprawa skarżącego nie została rozpatrzona w rozsądnym czasie. Doszło więc do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

35. Zgodnie z artykułem 41 Konwencji:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

36. Skarżący nie domagał się żadnej konkretnej sumy z tytułu szkód materialnych i niematerialnych. Zwrócił się do Trybunału o wydanie „orzeczenia, które będzie go satysfakcjonowało tak pod względem moralnym jak i materialnym”.

37. Trybunał jest zdania, że można uznać, iż skarżący odniósł szkodę niematerialną z powodu długości trwania postępowania. W związku z tym Trybunał uznaje, że biorąc pod uwagę szczególne okoliczności sprawy oraz orzekając na zasadzie słuszności skarżącemu powinna być przyznana kwota 6.000 EURO.

B. Koszty i wydatki

38. Skarżący nie dochodził zwrotu jakichkolwiek kosztów i wydatków w związku z postępowaniem przed Trybunałem.

C. Odsetki z tytułu nie wypłacenia zadośćuczynienia

39. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu nie wypłacenia zadośćuczynienia powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego, do której należy dodać trzy punkty procentowe (patrz wyrok *Christine Goodwin p. Wielkiej Brytanii* [GC], skarga nr 28957, § 124, który będzie opublikowany w ECHR 2002-VI).

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że skarga jest dopuszczalna;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane Państwo ma wypłacić skarżącemu w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, 6.000 EURO (sześć tysięcy EURO) z tytułu szkód niematerialnych, które będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia uregulowania płatności;
 - (b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie dnia 1 lipca 2003 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancierz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący